

KONKURENCES PADOME

Blaumaņa ielā 5a, Rīgā, LV-1011 ♦ Tālrunis 7282865 ♦ Fakss 7242141

Publiskojamā versija

L Ē M U M S

Rīgā

Nr. 30

(Prot. Nr.23, 4. §)

2006. gada 5. aprīlī

Par tirgus dalībnieku apvienošanos

Lieta Nr. 1767/05/10/8

Par SIA „Latvijas Mobilais Telefons” un SIA „DT Mobile” 23.12.2005. iesniegumu par apvienošanos

Konkurences padome 23.12.2005. saņēma SIA „Latvijas Mobilais Telefons” (turpmāk - LMT) un SIA „DT Mobile” (turpmāk - DT Mobile) 23.12.2005. ziņojumu par apvienošanos (turpmāk - Ziņojums), LMT iegādājoties 100% DT Mobile kapitāla daļu. Tas nebija pilnībā noformēts saskaņā ar Ministru kabineta 26.10.2004. noteikumiem Nr. 897 „Kārtība, kādā iesniedzams un izskatāms ziņojums par tirgus dalībnieku apvienošanos”, tādēļ 03.01.2006. Konkurences padome ar vēstuli Nr. 4 pieprasīja papildu informāciju, kas tika saņemta Konkurences padomē 11.01.2006. ar Nr. 68. Ar 25.01.2006. vēstuli Nr. 122 Konkurences padome informēja iesniedzējus, ka pilnīga ziņojuma par apvienošanos saņemšanas diena ir 11.01.2006. Ņemot vērā to, ka, iespējams, kādā no konkrētajiem tirgiem apvienošanās rezultātā varētu notikt koncentrācija, un lielo analizējamās informācijas apjomu, Konkurences padome 03.02.2006. pieņēma lēmumu Nr. 4 par papildus izpēti uzsākšanu lietā.

Lietas izpēti gaitā Konkurences padome saņēma papildu informāciju no mobilo sakaru tīkla operatoriem SIA „Tele2” (turpmāk – Tele2) un a/s „Telekom Baltija” (turpmāk – Telekom Baltija), no Latvijas Mobilo telefonu tirgotāju asociācijas un mobilo tālruņu vairumtirdzniecības un mazumtirdzniecības tirgus dalībniekiem. Izvērtējot Ziņojumā ietverto un papildus iegūto informāciju, Konkurences padome

konstatēja:

1. LMT ir LR Komercreģistrā ar vienoto reģistrācijas Nr. 50003050931 reģistrēta sabiedrība ar ierobežotu atbildību, kuras dalībnieki ir SIA „Lattelekom” (23% kapitāla daļu), VAS „Latvijas Valsts radio un televīzijas centrs” (23% kapitāla daļu), Sonera Holding B.V. (24,5% kapitāla daļu), TeliaSonera AB (24,5% kapitāla daļu) un Satiksmes ministrija (5% kapitāla daļu). LMT reģistrētie darbības virzieni ir elektroniskie sakari un mājsaimniecības elektropiederumu un radio un televīzijas preču vairumtirdzniecība un mazumtirdzniecība. LMT ir Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas reģistrēta vispārējā atļauja Nr. S10322 sniegt elektronisko sakaru pakalpojumus – mobilās vietējās balss telefonijas pakalpojumus, fiksētās vietējās balss telefonijas pakalpojumus, starptautiskos balss telefonijas pakalpojumus, datu un elektronisko ziņojumu pārraides pakalpojumus, nomāto līniju pakalpojumus, interneta piekļuves pakalpojumus un televīzijas un skaņas izplatīšanas pakalpojumus. Bez tam, kā norādīts Ziņojumā, LMT nodarbojas ar mobilo sakaru pieslēguma izplatīšanu mazumtirdzniecībā un mobilo tālruņu izplatīšanu vairumtirdzniecībā. LMT apgrozījums, kas aprēķināts saskaņā ar Ministru Kabineta 26.10.2004. noteikumiem Nr. 897 „Kārtība, kādā iesniedzams un izskatāms ziņojums par tirgus dalībnieku apvienošanos”, 2004. gadā kopā ar saistīto tirgus dalībnieku apgrozījumu bija 151 695 tūkstoši latu.

2. DT Mobile ir LR Komercreģistrā ar vienoto reģistrācijas Nr. 40103148504 reģistrēta sabiedrība ar ierobežotu atbildību, kuras dalībnieki ir Baltic Investment Fund III C.V (5,96% kapitāla daļu), Baltic Investment Fund III L.P. (33,38% kapitāla daļu) un trīs privātpersonas (attiecīgi 26,36%, 1,64% un 32,66% kapitāla daļu). DT Mobile darbības virzieni ir sakaru tehnikas un tās aksesuāru tirdzniecība, datorpreču, to aksesuāru un perifērijas iekārtu tirdzniecība. DT Mobile apgrozījums, kas aprēķināts saskaņā ar Ministru Kabineta 26.10.2004. noteikumiem Nr. 897 „Kārtība, kādā iesniedzams un izskatāms ziņojums par tirgus dalībnieku apvienošanos”, 2004. gadā bija 14 150 tūkstoši latu.

3. Apvienošanos paredzēts īstenot, LMT iegūstot 100% DT Mobile kapitāla daļu un balsstiesību. Tādējādi LMT apvienošanās rezultātā iegūst izšķirošu ietekmi pār DT Mobile, kas atbilst Konkurences likuma 15. panta pirmās daļas 3. punktā minētajai apvienošanās definīcijai. Ņemot vērā šā lēmuma 1. un 2. punktā minēto apvienošanās dalībnieku iepriekšējā finanšu gada apgrozījumu, tas atbilst Konkurences likuma 15. panta otrās daļas 1. punktā noteiktajam apvienošanās paziņošanas kritērijam. Pirkuma līgums starp LMT un DT Mobile dalībniekiem noslēgts 2005. gada 17. novembrī. DT Mobile kapitāla daļas paredzēts nodot LMT apmaiņā pret pirkuma cenas samaksu. Līgums paredz, ka, lai darījums tiktu pabeigts, pusēm jāsaņem

Konkurences padomes atļauja. Līgumā noteikti nozīmīgākie apvienošanās procesa posmi un to termiņi, kā arī pirkuma cenas samaksas kārtība.

Ziņojumā norādīts, ka apvienošanās mērķis ir veicināt LMT pakalpojumu izplatīšanas efektivitāti un koordinēšanu, izmantojot DT Mobile pieredzi mobilo sakaru operatoru pakalpojumu izplatīšanā un mobilo tālruņu tirdzniecībā, kā arī DT Mobile vadības zināšanas un prasmes šajās jomās.

4. Ziņojumā norādīts, ka apvienošanās ietekmētie konkrētās preces tirgi ir:

- a) mobilo sakaru pieslēguma izplatīšanas tirgus;
- b) mobilo sakaru pakalpojumu sniegšanas pakalpojumu tirgus;
- c) mobilo tālruņu mazumtirdzniecība;
- d) mobilo tālruņu vairumtirdzniecība.

Kā konkrētais ģeogrāfiskais tirgus ir norādīta Latvijas teritorija.

Konkurences padome izvērtēja apvienošanās ietekmi katrā no Ziņojumā minētajiem tirgiem, atbalstot Latvijas teritoriju kā konkrēto ģeogrāfisko tirgu.

4.1. Kā mobilo sakaru pieslēguma izplatīšanas tirgus dalībnieki Ziņojumā minēti gan mobilo sakaru operatoru klientu apkalpošanas centri, gan specializēti mobilo tālruņu tirgotāji, gan preses izplatīšanas komercsabiedrības. Minētie tirgus dalībnieki piedāvā patērētājam mobilo sakaru operatoru priekšapmaksas karšu un pastāvīgā pieslēguma pārdošanas pakalpojumus, kur pārdodamā pakalpojuma cenas ir noteicis katrs mobilo sakaru operators. Tirgus dalībniekiem nav iespējas konkurēt pieslēguma pārdošanas pakalpojumu tirgū, jo gan pakalpojuma saturu, gan cenas, gan kvalitāti nosaka un nodrošina operatori. Tādēļ Konkurences padome uzskata, ka konkrētās preces tirgus ir *mobilo sakaru pieslēguma nodrošināšanas pakalpojumu tirgus*, kura dalībnieki ir mobilo sakaru operatori. Patērētāji šo pakalpojumu var saņemt pa dažādiem izplatīšanas kanāliem. Vienas komercsabiedrības (piemēram, preses izdevumu izplatītāju) tirdzniecības punktos var iegādāties vairāku mobilo sakaru operatoru priekšapmaksas kartes. Katram mobilo sakaru operatoram ir savi izplatītāji vai dīleri, kas tirgo šā operatora pastāvīgos pieslēgumus un vienlaicīgi arī mazcenas vai subsidētos tālruņus. DT Mobile ir LMT lielākais dīleris, ar kuru ir noslēgts sadarbības līgums (beztermiņa līgums, noslēgts 22.12.2005.) un kuram Rīgā ir 39 tirdzniecības vietas, ārpus Rīgas – 35 tirdzniecības vietas, kurās tiek izmantoti zīmoli Dual, Trodeks un Trodeks IT. DT Mobile bez LMT pieslēguma izplata arī SIA „ZetCOM” un SIA „Lattelekom” pieslēgumus. Bez tam LMT pēcapmaksas pieslēgumu un mazcenas mobilos tālruņus izplata arī SIA „Tigra” un SIA „Pērkons un Dēli” u.c. komercsabiedrības, bet pirmsapmaksas pieslēgumu – vēl 23 komercsabiedrības. Apvienošanās

dalībnieku pilnvaroto pārstāvju iesniegtā informācija (15.02.2006. vēstule Nr. FEB06/137) – līgumi ar dīļeriem un izplatītājiem – nenorāda uz ekskluzīvām līgumattiecībām ar kādu no tiem.

Latvijas Mobilo telefonu tirgotāju asociācija (turpmāk – LMTTA) sniedz informāciju (13.02.2006. vēstule Nr. 13.02.06.-01/KP) par to, ka līdzīgi dīļeru tīkli ir arī Tele2 – 24 komercsabiedrības, Telekom Baltija – 22 komercsabiedrības. SIA „Bite Latvija” (turpmāk – Bite) publiski nenorāda savus dīļerus, bet šā operatora pakalpojumus izplata 16 tirdzniecības vietās. Katrs mobilo sakaru operators pastāvīgā mobilo sakaru pieslēguma izplatīšanā sadarbojas ar saviem dīļeriem, un, kaut arī līgumi ar dīļeriem nav ekskluzīvi, tomēr operatori neizmanto cita operatora dīļera pakalpojumus. Ņemot vērā iepriekš minēto, Konkurences padome uzskata, ka LMT un DT Mobile apvienošanās neietekmēs konkurences apstākļus mobilo sakaru pieslēguma nodrošināšanas pakalpojumu tirgū.

4.2. Mobilo sakaru pakalpojumu tirgū no apvienošanās dalībniekiem darbojas tikai LMT. Mobilo sakaru pakalpojumi ietver mobilās vietējās balss telefonijas pakalpojumus, fiksētās vietējās balss telefonijas pakalpojumus, starptautiskos balss telefonijas pakalpojumus, datu un elektronisko ziņojumu pārraides pakalpojumus, nomāto līniju pakalpojumus, interneta piekļuves pakalpojumus un televīzijas un skaņas izplatīšanas pakalpojumus. Šajā lietā Konkurences padome nevērtē atsevišķos tirgus, jo šādam dalījuma nav nozīmes apvienošanās ietekmes novērtēšanā. LMT konkurents mobilo sakaru pakalpojumu tirgū ilgstošākā laika periodā ir Tele2, bet pēdējā - 2005. gada laikā – arī Telekom Baltija un Bite. Jau 2002. gadā, kad mobilo sakaru pakalpojumu tirgū darbojās tikai LMT un Tele2, Konkurences padome lietas Nr. p/02/05/4 „Par „Telia AB” un „Sonera Corporation” ziņojumu par apvienošanos” izpētes gaitā neatrada pierādījumus tam, ka LMT, kaut arī ar ievērojami lielāku lietotāju skaitu, būtu dominējošā stāvoklī. Tagad tirgus dalībnieku skaits ir divkāršojies un to uzvedība tirgū liecina par augstu savstarpējo konkurenci. Tādēļ, ņemot vērā, ka paziņotā apvienošanās ir uzskatāma par vertikālu apvienošanos, Konkurences padome uzskata, ka LMT stāvoklis mobilo sakaru pakalpojumu tirgū apvienošanās rezultātā neietekmēs vertikāli saistītos tirgus, kuros darbojas DT Mobile. Konkurences padome uzskata, ka apvienošanās rezultātā arī neizveidosies LMT dominējošais stāvoklis un netiks būtiski samazināta konkurences mobilo sakaru pakalpojumu tirgū.

4.3. Mobilo tālruņu mazumtirdzniecības tirgū no apvienošanās dalībniekiem darbojas tikai DT Mobile. Savukārt galvenais mobilo tālruņu piegādātājs tam ir LMT, kas saskaņā ar Ziņojumā sniegto informāciju piegādā (**)% mobilo tālruņu (naudas izteiksmē), kurus DT Mobile realizē gan

mazumtirdzniecībā, gan vairumtirdzniecībā. Mazumtirdzniecībā DT Mobile realizē galvenokārt LMT t.s. mazcenas tālruņus kopā ar LMT pieslēgumu. Tālāk 1. tabulā apkopoti mobilo tālruņu mazumtirgotāju (apmēram vienas trešdaļas no visiem tirgus dalībniekiem) iesniegtie dati par darbību 2002. līdz 2005. gados.

1. tabula

	2002.g. apgrozījums tūkst. Ls	2003.g. apgrozījums tūkst. Ls	2004.g. apgrozījums tūkst. Ls	2005.g.9 mēn. apgrozījums tūkst. Ls
<i>DT Mobile</i>	-	(**)	(**)	(**)
A.M.&B.	(**)	(**)	(**)	(**)
Mobiland	-	(**)	(**)	(**)
Statums	(**)	(**)	(**)	(**)
RD Electronics	-	(**)	(**)	(**)
Pērkons un dēli	(**)	(**)	(**)	(**)
Tigra	(**)	(**)	(**)	(**)
Telekom Baltija	-	-	(**)	(**)
Tele2	-	(**)	(**)	(**)
Itec	(**)	(**)	(**)	(**)
Guron	(**)	(**)	(**)	(**)
ELKOR Trade	-	-	(**)	(**)

Tabulas dati liecina, ka DT Mobile ir lielākais mobilo tālruņu mazumtirgotājs ar apmēram (**) miljonu latu apgrozījumu gadā. Pārējo lielāko tirgus dalībnieku apgrozījums ir ap (**) miljoni latu Tele2, vairāk kā (**) miljoni latu SIA „Guron”, vairāk kā (**) miljoni latu SIA „RD Electronics”, SIA „Itec” un SIA „ELKOR Trade”. Jāatzīmē, ka lielākie mobilo tālruņu mazumtirgotāji realizē arī mobilo sakaru operatoru piegādātos tālruņus. Piemēram, SIA „ELKOR Trade” realizē Bite un Telekom Baltija piegādātos tālruņus, SIA „Guron” un SIA „Itec” realizē Tele2 piegādātos tālruņus, SIA „RD Electronics” realizē LMT piegādātos tālruņus. Liela daļa no LMT un Tele2 piegādātajiem tālruņiem ir t.s. mazcenas vai subsidētie aparāti, kas izmantojami tikai šo operatoru tīklos.

Konkurences padome uzskata, ka apvienošanās rezultātā tirgus struktūra nemainīsies, jo LMT ar mobilo tālruņu mazumtirdzniecību nenodarbojas. Ar mobilo tālruņu mazumtirdzniecību nodarbojas vairāk kā 30 komercsabiedrību un uzsākt darbību var jebkura jauna komercsabiedrība bez vērā ņemamiem papildu ieguldījumiem. Kā rāda 1. tabulas dati, mobilo tālruņu mazumtirdzniecībai ir tendence paplašināties, nav vērā ņemamu barjeru, kas kavētu jaunu tirgus dalībnieku ienākšanu tirgū. Tādēļ nav pamata uzskatīt, ka apvienošanās varētu izraisīt negatīvas sekas mobilo tālruņu mazumtirdzniecības tirgū.

4.4. Gan LMT, gan DT Mobile darbojas mobilo tālruņu vairumtirdzniecības tirgū. Ņemot vērā vairumtirdzniecības tīkla sarežģīto

struktūru, Konkurences padome uzskata par lietderīgu izdalīt šā tirgus „augšējo” līmeni, t.i., *mobilo tālruņu importa un realizācijas vairumtirdzniecībā Latvijā tirgu* kā konkrēto tirgu. Tālāk 2. tabulā apkopoti lielāko mobilo tālruņu importētāju un vairumtirgotāju iesniegtie dati par darbību 2002. līdz 2005. gados. Šajā tabulā nav iekļauti dati par mobilo tālruņu ražotāju (Siemens, Samsung, Nokia, Sony Ericsson) pilnvarotajiem izplatītājiem Latvijā.

2. tabula

	2002.g. apgrozījums tūkst. Ls	2003.g. apgrozījums tūkst. Ls	2004.g. apgrozījums tūkst. Ls	2005.g.9 mēn. apgrozījums tūkst. Ls
LMT	(**)	(**)	(**)	(**)
DT Mobile	-	(**)	(**)	(**)
Tele2	(**)	(**)	(**)	(**)
RD Electronics	(**)	(**)	(**)	(**)
Tigra	-	(**)	(**)	(**)
Itec	-	(**)	(**)	(**)
GNT Latvia	(**)	(**)	(**)	(**)
Ermitāžas risinājumi	-	-	(**)	(**)
ELKOR Trade	-	(**)	(**)	(**)
Kopā*	Nav datu	(**)	(**)	Nav datu

* - Ziņojuma iesniedzēju vērtējums

Tabulas dati rāda, ka LMT un DT Mobile kopējā tirgus daļa šajā konkrētajā tirgū ir ap (**)% . Tai pašā laikā saskaņā ar šā lēmuma 4.3. punktā minēto LMT piegādā DT Mobile gandrīz visu mobilo tālruņu apjomu, ko DT Mobile realizē tālāk vairumtirdzniecībā un mazumtirdzniecībā. Tas norāda uz apvienošanās dalībnieku ievērojamu vietu mobilo tālruņu tirdzniecības tirgū visos līmeņos.

Saskaņā ar Ziņojumā sniegto informāciju apmēram (**)% LMT importēto tālruņu tiek piegādāti operatora dīleriem un tālāk realizēti mazumtirdzniecībā kā mazcenās un pēc maksas aparāti kopā ar LMT mobilo sakaru pieslēgumu. Brīvajā tirgū tiek realizēti tikai neliela daļa aparātu. Līdzīgi rīkojas arī Tele2. Tādēļ augstāk minētā tirgus daļa neraksturo reālo situāciju tirgū. Konkurences padome uzskata, ka apvienošanās rezultātā nebūs vērojamas negatīvas sekas mobilo tālruņu importa un realizācijas vairumtirdzniecībā Latvijā tirgū, jo tas ir atvērts tirgus, kura ietilpība pēdējo gadu laikā turpina palielināties.

5. Konkurences padome izvērtēja elektronisko sakaru pakalpojumu tirgus un mobilo tālruņu vairumtirdzniecības un mazumtirdzniecības tirgus dalībnieku izteiktos viedokļus par paredzamo apvienošanos, kas vairākumā ir neitrāli vai darījumu atbalstoši. Tikai Tele 2 (21.02.2006. vēstule Nr. 1-1/46) izteicis zināmas bažas par to, ka DT Mobile plašais izplatīšanas tīkls, kas

darījuma rezultātā kļūs par LMT īpašumu, varētu apgrūtināt jaunu tirgus dalībnieku ienākšanu elektronisko sakaru pakalpojumu tirgū, jo „(..) jaunie/mazākie spēlētāji nevarēs atļauties lielus ieguldījumus izplatīšanas tīklā, tāpat tiem būs ierobežota piekļuve esošiem tīkliem (konkrēti DT Mobile)”. Tele2 uzskata, ka „šāda apvienošanās ļaus vienam spēlētājam daudz plašāk manipulēt konkurētspējas nozīmē, izmantojot ne tikai elektronisko sakaru pakalpojumu sniegšanas resursus, bet arī plaši kombinēt to sniegšanu ar telefonu aparātu tirdzniecību”. Savukārt LMTTA (13.02.2006. vēstule Nr. 13.02.06.-01/KP) uzskata, ka „(..) šāda prakse, kad notiek operatora un kāda no šī operatora mazumtirdzniecības tīkla apvienošanās, ir normāla parādība mobilo telekomunikāciju sfērā (tuvākais piemērs – Lietuva); iespējamā apvienošanās varētu sekmēt pelēkā tirgus daļas samazināšanos Latvijā, mobilo tālruņu garantijas un pēcgarantijas apkalpošanas kvalitātes paaugstināšanos.”

6. LMT un DT Mobile apvienošanās ir vertikāla apvienošanās, kuras rezultātā mobilo sakaru operators iegūst izšķirošu ietekmi pār savu pakalpojumu lielāko izplatītāju. Vertikāla apvienošanās var radīt draudus konkurencei tikai tādos gadījumos, ja vismaz kāds no apvienošanās dalībniekiem atrodas dominējošā stāvoklī kādā konkrētajā tirgū, vai apvienošanās var izraisīt vai veicināt kāda konkrētā tirgus noslēgšanu. Izšķirošās ietekmes ieguvējs – LMT – neatrodas dominējošā stāvoklī mobilo sakaru pakalpojumu tirgū, DT Mobile un LMT neatrodas dominējošā stāvoklī nevienā no mobilo tālruņu tirdzniecības līmeņu tirgiem, jo lielāko daļu importēto un vairumtirdzniecības tīklā izplatīto tālruņu veido LMT tīklā izmantojamie aparāti, kas nekavē t.s. brīvo tālruņu importu un tirdzniecību. Apvienošanās rezultātā LMT plāno uzlabot savu mobilo sakaru pakalpojumu daudzveidību un pieejamību lietotājiem, kas nevar izraisīt mobilo sakaru pakalpojumu tirgus noslēgšanu, jo citu šā tirgus dalībnieku iespējas netiks ierobežotas. Apvienošanās arī nevar radīt noslēgšanas draudus mobilo tālruņu jebkura līmeņa tirdzniecības tirgos, jo nepastāv barjeras ienākšanai šajos tirgos un apvienošanās šādas barjeras nerada.

Konkurences likuma 16. panta trešā daļa paredz, ka Konkurences padome ar lēmumu aizliedz apvienošanos, kuras rezultātā rodas vai nostiprinās dominējošais stāvoklis vai var tikt būtiski samazināta konkurences jebkurā konkrētajā tirgū. Izvērtējot Ziņojumā sniegto un papildus iegūto informāciju, Konkurences padome nekonstatēja nevienu no minētajiem apstākļiem, kas liktu aizliegt minēto apvienošanos.

Ņemot vērā iepriekš minēto un pamatojoties uz Konkurences likuma 2. pantu, 6. panta pirmās daļas 4. punktu, 8. panta pirmās daļas 5 punktu, 16. panta otro un ceturto daļu un Ministru kabineta 26.10.2004. noteikumiem Nr.

897 “Kārtība, kādā iesniedzams un izskatāms ziņojums par tirgus dalībnieku apvienošanos”, Konkurences padome

nolēma:

atļaut apvienošanos, kas paredzēta SIA „Latvijas Mobilais Telefons” iegādājoties 100% SIA „DT Mobile” kapitāla daļu.

Konkurences padomes lēmumu var pārsūdzēt Administratīvajā rajona tiesā saskaņā ar Konkurences likuma 8. panta otro daļu viena mēneša laikā no šā lēmuma spēkā stāšanās dienas.

(**) – ierobežotas pieejamības informācija

Priekšsēdētāja

I.Jaunzeme